

6. Чжоу Ї. «Вокальний стиль» у західноєвропейському та китайському мистецтвознавстві: порівняльний аналіз. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. ст. Вип. 57. Харків : ХНУМ, 2020. С. 286–296.

7. Шульгіна В., Кравченко А. Теоретико-методологічні аспекти культурологічної регіоніки. *Вісник Львівського мистецтвознавства*. Вип. 16. Ч. 1. Львів, 2015. С. 3–11.

8. 陆如鸣. 试论美声唱法的形成及其在我国的发展. *南京高师学报*, 1997年. 第 76–79页

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-446-7-11>

**THE STUDY OF MUSICAL ART AS A SYSTEM
IN THE ASPECT OF INNOVATIVE PROCESSES
OF THE MODERN RESEARCH SPACE**

**ДОСЛІДЖЕННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК СИСТЕМИ
В АСПЕКТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОГО
ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ**

Mazur I. V.

*Candidate Study of Art,
Senior Lecturer at the Department
of Music Studies, Instrumental Training
and Methods of Music Education
Khmelnitsky Humanitarian
and Pedagogical Academy
Khmelnitsky, Ukraine*

Мазур І. В.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри музикознавства,
інструментальної підготовки
та методики музичної освіти
Хмельницька гуманітарно-
педагогічна академія
м. Хмельницький, Україна*

Сучасні реалії характеризуються кардинальними трансформаційними процесами в багатьох галузях науково-дослідницького простору. Це пов'язано із активним використанням інноваційних технологій та методів для вирішення численних питань як теоретико-методологічного так і практичного спрямування. Одним із показників розвитку наукової думки в умовах сьогодення вважається залучення в процес дослідницьких пошуків розробок і досягнень інших галузей науки, що дозволяє розглянути й вивчити проблему дослідження у різних ракурсах і аспектах. Інтеграція вважається одним з пріоритетних напрямів розвитку сучасного наукового простору.

Музичне мистецтво у сучасному просторі доцільно розглядати як систему, яка функціонує за чітко сформованими й означеними

законами і принципами. Вважаючи музику системою, яка структурно організована і визначається як явище цілісне і сформоване, що має власний вектор спрямування в еволюційному процесі, процесуально й послідовно розгортається у часі й просторі. Маємо окреслити специфічність музичного мистецтва, яка визначається наявністю в її системі основних складових, міцно взаємопов'язаних і активно взаємодіючих між собою. Цей складний процес визначає важливі особливості функціонування означеної структури й специфіку її подальшого розвитку й трансформації.

Процес еволюції музики характеризується безперервністю змін й динамічністю перетворень. Це пов'язано з однією із доволі унікальних особливостей функціонування означеного виду мистецтва у соціумі: музика матеріалізується, знаходить свою реалізацію у слухацькому просторі завдяки наявності в неї активної реакції на зміни й трансформації, які постійно відбуваються як у навколишньому світі, так і в тому середовищі, яке безпосередньо оточує особистість [3].

Розглядаючи музику як явище багатомірне й багатокомпонентне, доцільно зазначити наявність складного внутрішнього її наповнення, яке пов'язано зі змістовним навантаженням основних компонентів музичної мови, обов'язковою присутністю семантичних аспектів, особливістю функціонування у просторі під час виконання й слухацької діяльності. Зазначені моменти приводять до необхідності розглядати музику як важливе культурно-мистецьке явище, що вважається багатогранним і глибинно містким символом суспільної свідомості [2].

Вивчення музичного мистецтва як системної структури передбачає необхідність розглянути етап формування сучасних системно-структурних ідей і з'ясувати особливості подальшого їх розвитку, розглянути характеристику змін, які визначилися завдяки вектору спрямування і специфіці перетворень. Зазначимо, що найбільше дослідницьких праць і розробок, які присвячені вивченню сутності теорії еволюції та специфіки її законів, знайшли подальшу реалізацію і практичне застосування в таких галузях науки як: фізика (термодинаміка), біологія (дарвінізм) і астрономія (теорія Всесвіту).

Аналіз взаємодії наукових дисциплін у сучасному дослідницькому просторі дозволяє зазначити про існуючу, на сьогоднішній день, ситуацію, яка характеризується наступною позицією: після доволі тривалого періоду диференціації багатьох галузей наук, що сприяло визначенню основних позицій стосовно проблематики дослідницького кола кожної наукової галузі, наступив етап нового синтезу, що дозволяє активно задіяти різноманітні напрацювання окремих дослідницьких напрямів у вирішенні проблематики сучасного культурно-мистецького простору.

Означений підхід доцільно визначити як «інтегративний погляд на проблематику», що дозволяє зробити кордони між галузями науки ледь помітними і прозорими. Результатом цього процесу стала поява доволі специфічних наукових напрямів, в яких чітко визначається синтез природничо-наукової та гуманітарної областей пізнання. Серед яких зазначимо: математична логіка («булева алгебра» або «алгебра висловлювань»); структурна лінгвістика; теорія інформації; загальна теорія систем; структуралізм; семіотика.

Активна зацікавленість науковців означеними напрямками сучасного інтегративного спрямування не є випадковістю. Одним із важливих компонентів дослідницького простору вважається відома «загальна теорія систем», розроблена й створена відомим австрійським біологом Людвігом фон Берталанфі. Сутність його теорії систем полягає у дослідженні об'єктів, які являють собою системи і функціонують за її принципами і законами. Особливістю і унікальністю означеної теорії є окреслена вченим специфічність системних законів, які дослідник характеризує як ізоморфні.

Згідно цієї теорії створюється можливість інтерпретації термінів і понять в кожній конкретній, індивідуальній області знань із можливістю наповнювати їх змістом існування і реалізації у будь-якій конкретній системі [4]. Доцільно зазначити, що це не є свідченням буквального перенесення будь-яких методів і знань точних наук у галузь дисциплін культурно-мистецького спрямування. Мова повинна вестися про фактично наявне існування загальних механізмів еволюції систем різної структурної організації й змістовного наповнення.

Основним принципом загальної теорії систем є дослідження конкретного системного об'єкту як цілісного комплексу певних складових, як самостійної, чітко організованої системної структури, а не розглядати систему як «конгломерат» механічної суми частин. Одним із пріоритетних питань в контексті означеної проблематики є вивчення взаємодії частин між собою, визначення логіки їх зв'язку, з'ясування функцій кожного з компонентів системи.

Системний принцип знаходить у музичному мистецтві своє індивідуальне вирішення і реалізацію на різних рівнях: як конкретного музичного твору, так і певного історичного періоду або стильового напрямку в цілому. Осягнення і з'ясування специфіки семантичних аспектів музичної мови, які доцільно розглядати як єдиний цілісний феномен, дозволяє виявити специфіку і простежити характер процесуальності, виявити напрям змін, розглянути закони, принципи і механізми утворення, становлення і розвитку системи, що втрачаються при номенклатурно-структурному підході [5].

Маємо зазначити, що детально простежити, повністю відтворити і реконструювати увесь процес творчого становлення митця

(формування його власної стильової позиції, визначення напрямів подальшої еволюції індивідуального композиторського стилю), художнього стилю, певного стильового напрямку, окремого компоненту національної культури, завдання доволі складне і виконання його передбачає кропітку дослідницьку діяльність протягом десятиліть. Оптимальним і результативним, на наш погляд, вважається використання, для вирішення означеної проблематики, принципу «збирання» цілого за характерними особливостями і специфічними ознаками конструкторних елементів системи.

Музикознавство, як культурно-мистецька дисципліна, на сьогоднішній день значною мірою розширює обсяг і спектр інтересів, стає предметом, що об'єднує в собі новітні досягнення таких наук, як педагогіка і психологія, біологія й медицина (включаючи неврологію), електроніка (програмне забезпечення цифрових технологій). З одного боку, даний факт свідчить про процес глибинної інтеграції музикознавства в сферу природничих, суспільних і технічних наук, з іншого – розкриває такі його якості, як безпосередній і своєчасний відгук на еволюційні процеси життя соціуму і прогресу людської думки в цілому.

Література:

1. Зінкевич О. С. Логіка художнього процесу як історико-методологічна проблема. *Ставропігійські філософські студії* : зб. статей. Львів : Ставропігійон, 2009. С. 45–55.
2. Котляревський І. А. Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського* / ред.-упор. О. С. Тимошенко. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. Вип. 7. С. 31–33.
3. Москаленко В. Г. До визначення поняття «музичне мислення». *Українське музикознавство* : зб. ст. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. Вип. 28. С. 48–53.
4. Пясковський І.Б. Логіка музичного мислення : монографія. Київ : Музична Україна, 1987. 182 с.
5. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю : навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.